

NÁZOV VÝSTAVY: Mirroring

AUTORKA: Martina Rötlingová

Kurátorka: Jana Babušiaková

Vernisáž: 19.03. 2022/sobota/ o 18:00 h

Termín výstavy: 19.03. -11.04. 2022

Miesto: Koniareň -priestor pre súčasné umenie, M. R. Štefánika 257/65 Trebišov

Výstavu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

eineldakrZ | Zrkadlenie je známym optickým javom, využívaným hojne aj v dejinách maliarstva. Malo nás zmiať, okabátiť, podkopať našu istotu vo videní, ale aj ukázať osoby a deje mimo obrazu. Táto hra dovoľovala doň zakomponovať odlišný obsah, ale aj narúšať jeho pozície „statického záznamu.“ Velásquezov výjav v Las Meninas získal na živosti odrazom zrkadla, mieriaceho na publikum. Keď potom umelci začali pracovať s vkladáním skutočných zrkadiel, hranice umeleckého diela a toho, čo ho obklopovalo, sa definitívne rozplynuli.

V dielach Martiny Rötlingovej sa objavuje zrkadlenie v prvej rovine v optickom efekte zdvojovania kánonov krásy. V metaforickej rovine pritom rozvíja fenomén zrkadlenia v historickom a umeleckohistorickom význame. Nadväzuje pritom na započatú tému referencie na známe maľby žien z dejín umenia, ktoré kladie do súvislostí s novodobými obrazmi atraktivity ako vizuálnymi odrazmi naplneným novými obsahmi. V nedávnych dejinách umenia sa pritom môžeme tiež stretnúť s podobnými reinterpretáciami či apropriáciami. Tie však vznikali viac so zámerom rozšíriť, dopovedať, či nanovo prerozprávať samotný dej obrazu, alebo sa zaoberali jeho historickým vyžarovaním – aurou, ktorú so sebou ich existencia v histórii nesie.

U Rötlingovej je to akoby naopak. Historické maľby sa odrážajú v súčasných reklamných fotografiách modeliek. Nachádza ich tam, akoby boli podvedomo kopírované, čo súvisí s nepretržitým exponovaním žien v celých dejinách vizuálnej kultúry. Obsahy sa menia, spôsob nazerania na ženské telo ostáva.

Inštalácie pritom kombinujú aj skutočné zrkadlá a objekty či maľby. Využívajú pritom podobný efekt vtiahnutia do deja ako spomínaný Velásquez, len teraz sa nedostávajú do pozície namaľovaného odrazu, ale ste to vy. Objaviť sa tak môžete v úlohe prvej ženy Evy, ktorej ochutnanie ovocia zo Stromu poznania je nesmierne často znázorňovaná - a paradoxne veľmi fyzicky odhalenou - náboženskou scénou, stigmatizujúcou ženy po dlhé stáročia. Voyeursky sa môžete ocitnúť aj v reinterpretácii obrazu Raňajky v tráve Édouarda Maneta, ktorý v druhej polovici 19. storočia šokoval scénou nahých žien, sediacich vedľa plne oblečených mužov. Podobne ležérne ako na pikniku sa tu môžete pridať k domácky pôsobiacej scéne skrášľovania, v pozadí ktorej je zakomponovaný aj pôvodný obrazový vzor.

Zároveň v zrkadlení odhaľuje metaforickosť dnešného digitálneho priestoru, ktorý oproti dialógu podporuje demonštratívnu seba projekciu a namiesto empatie je červou dierou pohľadu na seba. Práve v súvislosti s otázkou atraktivity a jej vzorov znásobuje dosah toho, čo je na (nielen) ženskom výzore žiadané a oslavované. Je nám to podsúvané ešte podvratnejšie, v mäkkom osobnom priestore profilov, maskujúcich sa často za priateľské a prajné svety.

Zrkadlová inštalácia je scénou pre v histórii umenia sa často opakovaný motív Narcisa, hľadiaceho na svoj odraz vo vodnej hladine. Pohľad do vôd sociálnych sietí je pritom často prezentovaný ako rozširujúci obzory, no je to práve naopak. Hyperfokusuje ho naspäť na nás a my sa v nekonečnej slučke vlastného odrazu pýtame, prečo nerozumieme svetu.

Jana Babušiaková